

ТЫА ХАҢААЙЫСТЫБАТЫН МИНИСТИРЭ - ЧУРАПЧЫГА

От ыйын 19 күнүгэр тыа хаҥаайыстыбатын министирэ И.И.Слепцов биһиги улууска сылдан ааста. Кинини көрсөмүн, арыах ыйгытыларга хоруйдуурдар көрдөстүм.

Иван Иванович биһиэхэ Тааттатаан кэлэн иһэн сылдьыбыт. Бастаан Ботторго актыбы кытта көрсүбүт. Онтон Хатылыга кэлэн, Лахалды быһытын көрбүттэр, дьону-сэргэни кытта кэпсэтиптэр. Эбизтэн кини Одьулунна «Комплекс» б/х отчуттарыгар Бүтүгүтэ алааһыгар уонна «Диринг атах» сайылыкка сылдан, быһаччы үлэ дьонунуун алтыспыт. Салгыы Холторо «Дьөгөгөй» минерал-мтс үлэтин кытта билсэбит, актыбы мунууһун, төгүрүк остуол ыйыппыт.

Бу сырылга Иван Ивановичты кытта министирэстибэ сиргэ уонна материальнай-техническэй хааччылыга департаментын салайааччыта А.Р. Поликарпов, тыа сириг территорияларын сайдыытын департаментын салайааччы солбуйааччыта В.И. Николаев уонна «Кыым» хаһыат корреспондента П.Х.Петров сылдьыспыттар.

Мин Иван Ивановичтан биһиги улуус туһунан туох санаалаах баран эрэрин, быһыл оттоохунна туох көмөлөр, чэлчэпчлэр оҥоруллуохтары, оттоохун туругун, согурууттан сүөһү атыылаһыытын, Мындаарайы саҥа хотонун, саха бороода сүөһүтүн инники кэскилин тустарынан ыйыттан хааллым.

Онуоха кини быһаччы биһиги улууска үлэ-хамнас хаамылынан асты-

нарын туһунан эттэ. Быһырын илин энэргэ курааннаабыт буоллаҕына, быһыл, төттөрүтүн, Бүлүү энэр улуустарга курааннаан, балаһыанньа уустугун, ол иһин биһиги саппаас оту балэмниэхпитигэр сорук туруорда.

Быһыл эмиэ от тизиникэтин атыылаһыыта 30%-х чэлчэтин онуунан хаалар буолбут. Мындаарайы саҥа хотонно быһыл бүтүөхтээгин, табаарынай сүөһүнү согурууттан атыыласпат, племеннойдары эрэ аҕалыахтарын туһунан эттэ.

Саха бороода сүөһүтэ сайдыытын туһунан ыйгытыбар «саха сүөһүтэ кырдаас бороода, онон күүскэ сайдар кыага суох» дээн быһаччы хоруйдаата.

Тыа хаҥаайыстыбатын үбүлээһингэ быһылгы сылга 7,5 млрд. солк көрүлүбүтүтүн 1 млрд. ветери-

нарияга, 1,7 млрд. үүккэ, 500 мл. ИЖС-ка, 500 мл. салалта штатын туутууга уода барарын эттэ. Быһыл Россияттан көмө бэрээдэгинэн 1 млрд.солк харчы кэлиэхтээх эбит.

Быһыл министирэстибэ сир оҥорууттар биридигэ 17мл.солк сыаналаах дулҕаны, талаһы, суон да сорус маһы үнтү мээкэсэлээн таһаарар «мульчер» дээн германскай бөйүтэ хаамар 4 устуука тизиникэни аҕалыахтарын кэпсэтиллэр.

Ити курдук министир И.И.Слепцов биһиги улууска оттоохун хаамытын билсэн, соптоорунун ааҕан, дьону-сэргэни, салалтаны кытта көрсөн кэпсэтин, сыал-сорук туруоран барда.

Иван ПОНОМАРЕВ

Командировка

ДЕСАНТ ҮЛЭТЭ САЛБАНАР

Биллэрин курдук, 2013 сыл Россияга тулалыыр эйгэни харыстааһын сылын биллэриллибитэ. Ол чэрчитинэн, от ыйын 16 күнүгэр Саха Республикатын айылга харыстаабын уонна СР бэчээк, араадыһанан, телевидениенэн биэригэ департаментын холбоһуктаах десаннара Уһаа Халыма Зырянкатыттан үлэтин саҕалаата. Делегация састаабыгар «Саха» НКРК вице-президена Тарас Тарасов, оператор Семен Васильев, корреспондентар СИА-тан Галина Мозалевская, «Якутия» хаһыаттан Анастасия Москвитина, Чурапчы «Сана олохтун» Наталья Пухова, «Саха сириттэн» фотограф Виктор Эверстов, ону таһынан республика учуонайдара, социологическай наука доктора, АГИИК проректора Ульяна Винокурова, ХИФУ биолого-географическай факультетыттан биологическай наука кандидаттара Борис Пестряков, Василий Колодезников киирэн Айылга харыстаабын министирэстибэтин маассабай информация эйгэтин кытары үлэгэ отдел начальнига Альбина Сокина салайытынан биллэни кэмнэ Орто Халымага кэлибит.

Уһаа Халыма Айылга харыстаабын инспекциятын үлэһиттэрэ, начальник Инесса Свинобова олус истинник көрсөн, үлэлэрин-хамнастарын сырдаттылар. Улуус баһылыга Александр Михайлов дьаһалта дьэтигэр көрсүһүү тэрийэн, олохторун-дьаһахтарын, баар уустуктары билиһиннэрдилэр, улуус историятын сийилис кэжипер музейи көрдүбүт. Салгыы былааннамытын курдук Халыма эбээн мотуордаах тыһыларын устан, Сылгы Ыһагар ресурснай резерваттан саҕалаан, араас участкастары кэрийэн, олохтоох инспектордары, балыксыттары кытары көрсүбүт, кэпсэтибит. Уһаа уонна Орто Халыма кырааныссатыгар Хотугу Эргимтэ болуэтин охсон, аны орто халымалар илээн-саҕалаан, инспекция начальнига Иван Белонегов салайытынан Троицкай (Тороску), Садуадэмэ ресурснай резерваттарга хоһон, үгүс интэриэһинэйи көрөн, от ыйын 19 күнүн кизэтигэр Орто Халыма куоратыгар үктэнибит.

Салгыы десант кыттылаахтара Черскэйгэ дьэри тийиэхтэрэ. Наталья ПУХОВА

Акция

Ыччат түмсүүгэ дьулуһар

«Бир ныгыл Россия» политической партия ыччатын гвардията бу нэдиэлэ «Инвизит - бука бары биэргэ» дээн ааттаах акцияны ыйытталар. Акция чэрчитинэн дьон Саха сирин олоҕо дьоннаахтик тупсарыгар туох уларыһыыларга киллэриэххэ сөбүгэр этиилэри киллэрэр кыахтанар. Дьон санаатын волонтердар хомуйаллар. Санаалары, этиилэри электроннай почтанан эмиэ ыгылаахха сөп. Саамай интэриэһинэй этиини биэрбит кини республика Президени Егор Борисов кытта көрсөн, кини иннигэр олорон этиэн сөп. «Инвизит - бука бары биэргэ» акция от ыйын 18-тан 20 күнүгэр дьэри Дьокуускайга саҕаланыа, оттон бүтүн республиканы тийиэ көтүөр.

Дмитрий СЕМЕНОВ, ЯСИА

Ходуһа хоһууннара Мырылаба бааллар

Соловьев нэһилиэгэ оттоохун быһылы хампаанньагыгар үчүгэй тизинилээхтик саҕалаата. Төһө да ардах кэлэ-кэлэ түстөр, быһы-арыт булан, охсор сирдэрин кээмэйин аттаран оттоон быданнаабыттар. Сорох чааһынайдар сыл тахсар отторун булуналыра чугаһаабыт. Сотоһай төлөтүөн нөҥүө интэрнети көрөн, күнү - дьылы табатык кэтээн, оттоохун хаамылытын көдүүстээхтик былааннаабылара аныгы кэм бир үтүө көстүүтэ буолбут.

Икки кыттыгастар Федоров Василий Иннокентьевич уонна Дьячкова Александр Николаевич бэс ыйын 28 күнүттэн окко киирэн, от ыйын 18 күнүгэр 8 кэбинни оттоохтор.

Бу күнүгэр Амма кыттыгыгар 2 гаалаах сирдэрин оустаран, кэбинээрэ сылдьаллар. Онтон салгыы Бурданай куэстүн кыттыгыгар 3 гаа сирдэригэр тизинилээхтэр. Быһылгы сыл тахсар отторун былаана холбоон 14 - 15 кэбинни. Онон күн - дьыл кыах биэрдэринэ, бу күнүгэр кыттыгыгарын отун булуналылар.

От Мырылаба энэр балаҕа хойуутук үүммүт. Хочо үрдүгэр кэбиниилээх оттор кэчигирэспиттэрэ көрүүхкэ мааны. Мырылалар албах үтүт туттарар дьон кыахтаахтара харааха көстөр. Саҥа тизинилээх дэһэй. Онон оту тулуһат ходуһа хоһууннара мырылаба бааллар.

АЗАХАРОВ

Тыа хаһаайыстыбата

СОППУРУОН «ДЬААҤЫКТААХ» НАЛБАТА

Аастыт субуота күн дойдубар Кытаанааха баран кэллим. Сылтанан ылата оҕо сылдьан оҕус сизэһит, от мустарбыт "Бойобуой" калхуоһун алаастарын көрө таарыа быһаһы бардыбыт.

Алаах Хараҥа дьикт "Бойобуойдар" маанылаах алаастыгыгар (билигин Сылан сирэ) киирбиппит отчууттар сылдьаллар эбит. Куулаа сана балаакка кестер. Аттыгар микроавтобус турар. Хоту калдыа анныгар 2 кыра тыраахтар от мустаран сирэлэтэ, биэр МТЗ-нан кэбичэ сылдьаллар. 4 от кестер. Ат мууһарын састарон кыра кытай тыраахтарынан, быһа холоон, 6-с-7-с кылаас орто от мустаран күүрчээһин эрийэ сылдьарын хаартыскара түһэрэн хаалдым. Ол кэпэ оруубуна 62 сыл аннараа отчуутар бу алааска, бу кэстэри 6-с кылаас кэбичэтэ Сизэр дээн атынан от мустаран тиригэ-хорута сылдьарбын өйдөн кэллим. Олгон аһыаһы уһа орто барбах тыраахтар

уруулун эрэ эргитэр.

Чугас турар атырдыахтаах кийиттэн. Бу кимнээх отчуут сирдэрэйт? дээн ыйыһыппар "Поталовтар" дьиктэ. Төрүт өйдөөбүтүм Сыланга Поталовтар дээн ыаллар суохтарын чуолкай билдип. Отуоха, муһаар-быһыһы көрөн: "Олгон. Аһылаахтар дээн эбон биэрлэ. Дьэ, өйбөр түстэ. Бу республика 3, Чурапчы оройуонун 7 төгүлээх чемпион суоптара Николай Афанасьевич Поталов - Аһылаах орлоро, аймактара буолаһарын Килии көрүөт иһэрбит аатыттан төрүт өһүрүмүт этэ, өссө кээн туттар курдукта. Билэргэмэ эрийдэххэ "Аһылаах истэр" дьикти Николай Афанасьевичи улуус орто, аҕа саастаах суоптарда, хоту эгэрдэр бары биллэлэр. Кырдыах, улуу үлэһит, чулуу суоптар, бэрээхэй килии этэ.

Олгон от кэбичэтэр тийбиптим, Аһылаах баар-суох биллэ, аллар аҕаһым, муус манан баттаах Сылан "кырдыаһа" Соппуруон Сахааран

бэйэтинэн мэтээлэн турар эбит. Үөрбүт аҕай. Аттыгар Ньукулай уолаттара Коля (таксист, ИП), Слава (учуутал) тураллар. Төрдүс отторун сана таһааран сүөкээбиттэр. Налбаларын хайҕаатым. "Дьааһыналба" эбит. Оңоһуута олус сүдүргү (хаартысканы көр). Икки кыгылы салыһа 50 мм суоннаах тимири турбалар. Оңоһуу мэтээр аһарын курдук уһуннаах көгдөй турбалары туруору сыбааркалаан баран, суламыт сиппээһэ мастары туруору, симэн, уһаты мастарынан туттаран, килиэккэ-дьяаһык курдук оңорбуттар. Отторун сүөкүүлэригэр кэлин өттүн аан курдук аһан, ойорго эркин-

Ити курдук, Поталовтар - Аһылаахтар аймак 2 кэбичэттэн мустан, (өссө били маннай ыйыһыт улахан кэбичэ куораттан сылдьар Дьэ дээн күүтүөтөрө, Таатта кэбичэ эбит) үөрө-көтө үлэһит сылдьаллара көрүөххэ астык Оту тулутуо суохтар. Эчи тизикпээхтэрэ аһаа. 3-4 тыраахтар, талбыт массьона. Ону мин урут билиһи оскуола орлоро анардас арыһаах лэппизкэ өйүөлээх, окко киириэхтэн үөрөх саҕалаһа иһэн хонук хаалар дьэри улахан дьону кытта тэһиэ, сайыны быһа оттоһорбутун санаатахха килии сонньуйар.

Салты айаннаатыбыт.

нэри туора тартаһарына туох да ааттаах үчүгэйдик от сүөкээһин (олорон) хаалар эбит. Олгон кэбичэлэригэр "хаасты уур", "ортотутар бырах" дээн этти, иннэйиэ-танһайыа, суултуоохтуо дээн куттал суох. Олус абыраллаах тэри буолуу.

Нонүө Ыарахан дээн алааска элбэ от кэбичэ сылдьар дьиктэ хаартыскара түһэрдим. Бу кыраһыттыан эрэр булчурай баттаахха, хара-баран дьүһүлээх бэркэ билэр Минтэ (Макаров) дээн уһунук суоптардабыт Сылан кийитин

хамаандата эбит. Аккумулятора, пусккааһа суох тыраахтар дара умуллан моһуогуран туралларыгар түбөһүбүт. Ону суоптарбыт кыратык тардан бизарын кытта "быр" тыа түстэ. Кэпсэттэн-кэпсэтэн хоньорбуттар отууа биэр дьахтар уонна оскуола орто кыыс кестөрө. Өссө бараары турдаһытына инжарка массьонанан дьон көмөлөһө, уруккунан "субуотунуукутуу" кэбичэтэ. Этэргэ дылы, кыра аһаас иһэ эймээһэ килии буолсу, оту эмиэ тулутуо суохтар.

Салты айаннаатыбыттар Нэлэрт алааска биэр "Беларусь" от отустаран нэлэһитэ сылдьара. Олгон Аһыдай үрүөн баһыгар Дьаарбаһаһаах сайылык таһыгар Мугудайтан төрүтүтээх, кытаанахтар күүтүөтүт, хайыһаар тренерэ Алексей Терюгин Т-25 тыраахтарынан от мустара сылдьарын түһэрдим. Алексей 4 оттоммуттарын бүгүн иһэһи туруору-охтаахтарын туһунан үөрө-көтө кэпсээн, наастарыаһыа бөрү.

Ити курдук, от сылдьан оттоһут "Бойобуойум" алаастарын, дьон-сэргэ барахсаһтар үөрө-көтө оттуу сылдьалларын көрөн аһыһан-дуоһуһан Килии көрүөтүм.

Түмүгүр маһыгы этэбип. Ыйыт от маска эрэ үүмүтэх курдук. Ол эрээри биэр "ноһо-ох" эбит. Бу үлүгүр муһол сайыһа аһыаһа уон сатана һымси өлбөтөх. Холбур, биллилээх хайыһаардыт, соторутаарыта улуус Бочуоттаах Гражданина буолбут Николай Захаров урут от дьылларга 10 оту ылар "Лэптэһи" алаһыһтан 4-5 эрэ оту ыһыһыһыһан дьир. Үрдүк сирдэри аһыаһа сизэ кэбичэтт. Сордох алаастар аһыһаахтар дээн кэпсиппэр. Онон үнүр суруйбутум курдук быһыл баһар, "ойбон" сыһ буолуо. Эһил курааннааһарына, аһыһа оро турар кэбичэтүмэ көңүлэ. Ол иһин быһыл кытаанан курулуур, хаһаанар, баһар аһыһаһар отто оттуу сатаан дээн эттэ.

Бүтөһүгэр кэбичиһэ ити Соппуруон Сахааран "дьяаһыктаах" налбатын онгостортут буоллар абыраһаа эттигит дээн баралаах суруйуубун түмүктүүбүн.

Иван ПОНОМАРЕВ.

ОТ ЫЙЫН 22 КҮНҮНЭН УЛУУСКА ОТТООҔУН ТУРУТА

	Нэһиликтэр	Техника ахсаана	Звено ахсаана	Үлэһит ахсаана	Кэбичиһи тонна
1	Алаҕар	51	64	121	90
2	Арыһаах	25	21	56	73
3	Бахсы	11	12	13	82
4	Болтоһо	150	72	227	343
5	Болутур	73	43	99	260
6	Кытаанах	86	54	177	70
7	Мугудай	78	50	109	116
8	Одьулуун	78	50	142	142
9	Соловьёв	77	47	181	503
10	Сылан	62	34	125	350
11	Төлөй	30	20	59	88
12	Хадаар	78	44	136	84
13	Хатылы	56	48	103	48,5
14	Хайахсыт	47	38	97	148
15	Хоптобо	105	79	226	170
16	Чакыр	56	22	50	58
17	Чурапчы	76	87	117	109
	Улуус үрдүнэн	1082	750	1960	2584,5

М.ПЕРМЯКОВА, ТХУ кылаабытты агроном.

Автономное учреждение редакционно-издательского объединения "Сага олох" Чурапчинского улуса.

22 июля 2013 г. Центральную избирательную комиссию, Территориальную избирательную комиссию.

ИЗВЕЩЕНИЕ

Автономное учреждение РИО "Сага олох" извещает о проведении жеребьевки на бесплатную и платную площадь газет "Сага олох" в период предвыборной агитации 2013 года (август-сентябрь).

Дата проведения жеребьевки: 1 августа 2013 года, в 10 часов.

Место проведения жеребьевки: с Чурапчы, ул. Карла Маркса 26 "а", здание АУ РИО "Сага олох", пресс-центр.

Дополнительная информация по объемам.

- Предвыборная агитация кандидатов в депутаты Государственного Собрания - Ил Түмэн.

Общая предоставляемая площадь (1 кандидат, зарегистрированный политической партией) - 3 полосы, из них 1 бесплатная полоса, 2 платных.

- Предвыборная агитация кандидатов на должность главы МО улуса:

Общая предоставляемая площадь (1 кандидат) - 2 платных полосы.

- Предвыборная агитация кандидатов в депутаты Улусного Собрания.

Общая предоставляемая площадь (1 кандидат) - 1 платная полоса.

Телефон для справок: 41-332 (редакция) или избирательная комиссия Чурапчинского улуса.

А. ЗАХАРОВ.

БОТУРУУСКИЙ УЛУС. БОЛУТУРДАР

Салгыта
Ишэн хаһыат 108 №-гэр көр.
Республикада биллэр, кизн
туттар дьоммут.

Иоганн Егорович Максимов.
1938 с. Мөнгүүдэ төрөөбүтэ Свердловскай куоракка физико-техническэй институту бүтэрбитэ. Москва-таары ВНИИХТ аспирантураны үөрэнэн бүтэрбитэ. 1964 сылтан дойду атомнай, ядернай систиэмэлэрин үөрэттигинэн идэтиибитэ. Инженер-технолог идэтин баһылаабыта. Техническэй наука кандидата, СССР-ка атомнай систиэмэни ырыгыга албач научнай үлэ-лэрдээх 1996 сыллаахтан Новосибирскай куоракка Саха сирин устудьуоннарын солбуллубат куратора.

Гаврил Гаврильевич Попов.
1949 с. Мындагайыга төрөөбүтэ. 1965 сыллаахха ЯПУ-1, 1982с. СГУ саха тылын салаатын үөрэнэн бүтэрбитэ. Улэтин Одьулуунга пионер баһаатайынан саралаабыта. Калын Мырылаа ырыа уонна физкултуура, Аммага начаалынай кылаас, саха тылын учууталынан, илгэр үлэ-лэриктэри солбуйааччынан үлэ-лэзбитэ. 1987 сыллаахха нэһилиэк сэбиэтин бэрэссэдээтэлинэн, 1990 сыллаахха Чурапчыга райсовет тэрийэр отделын сэбиэдиссэйинэн, 1995 сыллаахха "Сага олох" хаһыат редакторунан үлэ-лэзбитэ. СР култууратын туйгуна. 2003 сыллаахха "Тражданскай килбиэн" бэлиэ хаһаайына.

Александра Самсоновна Ишюкентьева.
1953 с. Мырылаа төрөөбүтэ. Мындагайыга оро сааһа ааспытта. 1977 сыллаахха Дьокуускайдаагы художественнай училищени, 1983 с. Дальнай Востокаагы искусство институтун жомопсы факультетын үөрэнэн бүтэрбитэ. 1983 сылтан Дьокуускайдаагы художественнай училище преподавателэ, 2003 сылтан "Чороон 21 үй" ААО кылаабынай худуохунуһа, СР култууратын туйгуна. 1989 с. Россия Худуохунуһа устарын союһун чилиэнэ, СР искусствотын үтүөлээх үлэһитэ. Сахалартан биэр бастаах дьуһунуһу худуохунуһук дьахтар.

Иван Михайлович Паллов.
1921 с. Иылла чарангар төрөөбүтэ. ЧПУ-ну бүтэрбитэ. 1960 с. СГУ историческай отделениестэн бүтэрбитэ. Чурапчы, Амма, Тулаагы - Киллэм, Чурапчытаагы спортнай интэринээт оскуолатыгар физругунан, илгээччинэн, военругунан, историгунан үлэ-лэзбитэ. Пенсия кэпшиттэн республика-таагы "Память" киингэ стар-пай редактор. Ага дойду Улуу эриигитэр олохтоохтор кыт-тыларын сырдаптыт, нэһилиэкпит, улууспут дьонун илгэтиитэ 30-ча кинигэ үлэ-лэзэч.

учуутала, Чурапчы оройуонун, Болутур, Чурапчы нэһилиэк-терин Болуоттаах олохтоор, П.А.Ойуунускай аатынан Госу-дарственной бириэмийэ лауре-ата.

Егор Константинович Аб-рамов.
Мындагайыга төрөөбүтэ. 1975 сыллаахха ЯПУ-1, 1989 с. СГУ БГФ үөрэнэн бүтэрбитэ. 1975с. Булуутэ Кыргыдай оску-олатыгар, салгы Мутудайга, Чурапчы орто оскуолатыгар физругунан үлэ-лэзбитэ. Ам-мага, Чурапчытаагы спортнай интэринээт оскуолаа, из-лин физкултуурунай инсти-туоса чэпчэки атлетикаа - сууруутэ тренеринэн үлэлиир. СР норуотун үөрэтиригин туйгуна, РФ физкултуураа уонна спорка туйгуна, СР Пре-зиденин Гранын хаһаайына, Россия уонна Саха Республи-катын спорка маастара.

Матвей Дмитриевич Фомин (1884-1965 cc.) "Ча-паев" колхуос сиригэр төрөөбүтэ. 1907-11 cc. Сулаачы на-ча алынай оскуолатын үөрэнэн

бүтэрбитэ. Маннайгы Аан дой-ду сэриигитэр кыттан Брест-Литовскайга тийиэ сэриилээ-пит. Штаб суруксугунан сыл-дьыбыт. 1936-32 с. Кутдаа о-скуола аспыта. 1932 с. Мын-дагайыга начаалынай оскуо-ла дьэтигин туттаран үлэ-лэз-битэ. Маннайгы сэбиэдиссэй. Манна 1942 с. үлэ-лэзбитэ. Сал-гы Сулаачыла, Соморсунга учууталлаабыта. РСФСР үөрэтиригин туйгуна.

Мангы таһынан кизн туттар дьоммут СССР Худуохунуһу-ктарын союһун чилиэнэ **Лав-рентий Михайлович Неофи-тов**, педагогическай наука кан-дидата, СР үөрэтиригин үтүөлээх үлэһитэ **Гермогено-ва Матрена Денисовна**, көгүл тустууга Советскай Союз спор-дун маастара **Платонов Петр Афанасьевич**, дуобакка Аан дойду проссмейстерэ **Гаврил Гаврильевич Колесов**, эстрада ырылаһыта **Романова Валенти-на Николаевна-Чыскаларай**, Саха АССР тыатынхаһаайыс-тыбатын үтүөлээх үлэһитэ **Ефимов Афанасий Петрович**, Саха АССР уонна СССР кул-тууратын туйгуна **Пинигина Валентина Дмитриевна**, Саха АССР норуотун хаһаайысты-батын Государственной бири-эмийэтин лауреата **Носов Дмит-рий Михайлович**, СР норуотун үөрэтиригин туйгуна, РФ физкултуураа уонна спорка туйгуна, СР Президенин Гран-ын хаһаайына, Россия уонна Саха Республикаатын спордун маастара **Абрамов Егор Константинович**, ода буолаллар.

Герой-иһэлэриит: Харити-на Арнадьевна Андреева, Ха-ритина Ионовна Дьячовская, Агафья Егоровна Инокентье-ва, Евдокия Дмитриевна Коно-нова, Екатерина Константи-новна Петрова, Александра Митрофановна Саввина, "Материнская Слава" мэ-тэ-аллээхтэр Любовь Егоровна Ильина, Дария Константинов-на Захарова.

Нэһилиэкпит бүтүннүтэ.
Территорията - 182084 га. Нэһилиэнньэтин ахсаана - 1080, улахан дьон - 754, үлэ-лэ-эх дьон - 502, пенсионера - 256, 80-н сааһыттан үөһэ аар кыр-дыастара 10 киһи, мантан 4-дэ дьахтар, доруобуйатынан хааччахтаммыт дьон - 86, ус-тудьуона - 118, 17-гэр дьэри ортун ахсаана - 178, 6 сааһыгар дьэри ортун ахсаа-на - 148, дьэ кэргэнэ - 335. Олохтоохтор 1932 хоруур муо-

стаагы, 1330 сыспай сизэлээри, 73 сибинниэни, 7 козаны, 506 кууруссаны иитэн олороллор. **Нэһилиэкпиттэр үтүс тэ-риитэ үлэлиир-хамсыыр.** Төрүт дьарыктытын утум-наан, "Мындагайы" ТХПК ынах, салгы сүөһүнү илгэр, бурдук, оҕуруот аһын үүнэ-рэр. Салайааччы - А.И.Синцев Табараыстыба 46 үлэһиттээх. Ветеринарий учаастакка 5 специалист нэһилиэнньэни көрөр-истэр. Кылаабынай бы-раас - С.С.Николасова.

Үтүс собуота, арыы сыага таһаарылаахтык үлэлиир. Маастар - А.А.Носов.

Р.И.Константинов аатынан Амма орто оскуолатата Прези-дент аграоскуолаарын сити-митэр киирэн, орну тыа сир-гэр олорор сатабыллаах тыа илгэр-үөрэтэр. Дириэктэр - Д.Д.Павлов. Үөрэх кыһата 158 үөрэнээччилээх, 68 үлэһиттэн пед. үөрэхтөөр - 45, учуутала - 33.

"Ымы" ор саада (сэбиэ-диссэй - А.И.Прокосьева) ор социальнай өтгүнөн көмүскэл-лээх буоларыгар сүүн болжотуу ууран үлэлиир. 35 үлэһит-тээх.

"Туорахчаан" ор саада И.М.Васильева сэбиэдиссэй-дэх орну айар үлэ эйгэтигэр уһуйар.

Мындагайытаагы ор ту-беркулезнай санаторийа, кы-лаабынай быраас - С.В.Романова сылын ахсын үүнэр көлүөнэ доруобуйатын бөрүлөтөр.

Д.Т.Врыскаев аатынан Ам-матаагы учаастактаагы ба-лыһа нэһилиэнньэ доруобуй-атын харыстабылыгар күүскэ үлэлиир. 18 үлэһиттээх, кыла-абынай быраас - П.П.Романов.

Нэһилиэк духуобунаһын Е.С.Дьячовскай аатынан Сын-наалан кизнэ үрдэтэр. Дириэ-ктэр - С.Д.Дьячовская. 5 үлэһиттээх.

Олохтоох модельнай кини-гэ дьэтиэ олохтоохтору сырда-тар. Библиотекара - Т.И.Егоро-ва.

А.К.Попов салайааччыла-ах баһаарынай чаас дьон кут-тала суох буолуугулар кыһанар. 10 үлэһиттээх.

Мындагайытаагы сетевой учаастакка 2 специалистаах. Нэһилиэккэ "Ильич уотун" сырдатар.

АТС почта 4 киһини үлэ-лэ-эн хаһан, сибээһи олохтуур.

"Туймаада-Нефть" компа-ния аныгылыы технологияла-ах АЭС-гар салайааччы И.П.Ефимов 5 үлэһиттээх. Нэһилиэти бензининэн, сэлээр-кэнэн толору хааччылар.

ОДКХ ГУТ Чурапчы-таагы филиалын "Болутур" учаастага, салайааччы И.М.Иванов нэһилиэкпитин сылааһынан хааччылар.

Атыы-эрлээн эйгэтигэр "Престиж" ААО салайааччы М.И.Игнатьева туттаах мистэ-тэ ылар. Олохтоохторго кыш-эп, ас-танас атыһылар. 10 үлэһиттээх.

Эдэр предприниматель С.Н.Спиридонов "Күөх хочону сайыннары" бырайыага улу-уона биһирээбили ыла.

А.В.Диодоров биһиги олох ирдэбилгэр сеп түбэһи-нэрэн аныгылыы тупсадай мюбэли оҕоруунан дьарыкта-нан ээр.

Нэһилиэккэ үтүс общест-веннай тэриитэ үлэлиир. Дьах-таллар сэбиэттэрэ (салайааччы М.С.Павлова), "Тирэх" аҕа сүбэ-тэ (салайааччы А.С.Собакин), "Арылы" литературнай түмсүү (салайааччылар А.В.Сильева, В.Сазонова), "Далбар ырыа аҕаамбыла (салайааччы М.И.Исакова), Е.В.Кронникова салалталаах "Модун" ыччат түмсүүтэ, А.Е.Эрматова көрүлээччилээх коллекционер-дар кулууптара, С.А. Дьячов-ская салалтатынан "Дьарбаа" инстэнньэнтэр түмсүүлэрэ, ытык кырдыастарбыт сүбэ-лэр (салайааччы Н.Г.Михай-лов), ааҕар дьэ кэргэттэр түмсүүлэрин (библиотекари-Т.И.Егорова) илгээн-саҕалаан үлэ-лэзэлэр.

Быйыл республикага бил-лэр "Ыара суохтар" айар түмсүү норуот театрын аатын ылан, мындагайылар үөрүүбүт үрдэтэ. Салайааччы - М.А.Дьячовская.

Тыа хаһаайыстыбатын эй-гэтигэр "Чаран" бааһынай хаһаайыстыба 1998 сылтан үлэлиир, 179 сытылаах (биэтэ 137), 125 ынах сүөһүлээх (ына-ра 58), Салайааччы - М.К.Лукомцева. 2001 с. улууска базовой бааһынай хаһаайыс-тыба. 2004 с. "Лучшее молоч-ное крестьянское хозяйство" анал аат хаһаайыһына.

"Кердүгэн" 2003 с. тэрилли-битэ, 110 сытылаах (биэтэ 81), ынах сүөһүтэ 52 (ынара 22). Хаһаайыстыба баһылыга - Харитонов Степан Егорович, "Искра" 2005 с. тэриллиби-тэ. Хаһаайыстыба баһылыга - Сысолитина Валентина Елесе-евна.

"Илгэ" 2008 с. сэттиспиттэ.

мустар. Ол курдук, республи-кага биллэр энтузиаст-учуу-тал, эколог Н.И.Протокопьев төрийбит улуустаагы "Кустук" ор-сыннаанар, үөрэнэр лааҕыра куорсунун тэитэр. Дириэктэр - Петров В.Н.

Кыстык-Кутдаа агрооску-ола киһин тэриллибит "Арас-кы" үлэ-сыннаалан лааҕыра орну үлэр илгэр-үөрэтэр. Мо-трена Ильинична, Афанасий Савельевич Собакиннар дьэ кэргэннэрин "Патриот" лааҕыра сылын ахсын уола-ттары түмэн, нэһилиэккэ туһала-ах үлэни тэитэр.

Аатырбыт «Күөх хочо» Мындагайы биэр кыраһыа-бай кытыһыгар, Хайыртас сир-гитэр улуус, республика дьонун сыннаһар сыллаах үлэ-лиир. Салайааччы - Ф.Ф.Ма-каров. Кизнэ олохтоох дьаһалта күүс-көмө буолар.

тан үлэти саҕаламмыта. Хаһаайыстыба баһылыга - Се-далищева Марфа Дмитриевна, «Бас Чагда» 1994 с. тэриллиби-та. Салайааччы - Диодоров Степан Егорович.

«Уйгу» хаһаайыстыба бый-ыл тэриллэн үлэтин саҕалаата. Салайааччы - Р.Н.Эверстов.

Мындагайыбытыгар олох-тоох уолбут Д.С. Осипов ат спордун сайыннаран Сүүрүк аттары көрөн-истэн, дьарык-таан, нэһилиэк чэһин көмүскүүр, хаһыс да төгүтүн республика Президенин гра-нын хаһаайына буолар чыска-тигистэ.

Ити курдук Кыыс Амма кытыһыгар Болутур нэһилиэкэ төрүт үлэтигин тутуһан, бүтүннүкүн сага олохтунан-сар, уйгуну-быһагы дэлэтэр.

А.Н.ВАСИЛЬЕВА.

Үргэмжиттэй си-
ир ордуга биллэр.
Оттон өр хаанаы-
ажын багарар бу-
оллахжына, толгору-
охжун сөл. Очюгуна
битэмийнн,
тухалаарын сүтэр-
бэт. Ол эрээри, дьон
үксэ барыанпалы-
мын себүлүү.

Халтаганыг язва
яарыгчлаах, гепа-
титтаах, бэргий-
сүлдээр гастритта-
ах дьон сиилдэрэ
көнүлдэммэт. Гемо-
филийнган ыалдэр
уонна хааннарын
эргилэрэ намыһах
дьон халтагастан
аккаастанаргыт
бүлүүчүлээх.

"CO" isopropyl

Хаймат бэчээкээс бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээкээс бэрилинэ: 16 ч 00 м. "Сага олох" редакционной-издательской холбоһукка 22.07.2013 с. офиста бэчээтээннэ.
Адьырыһа: 676670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул, 26 "а". Индекс: 54907. Хаймат нэдиэлэһэ устэ: олгоруунньукка, элгилэргэ уонна субсубота таһаар.